

Izveštaj Centra za ljudska prava za 2024. godinu

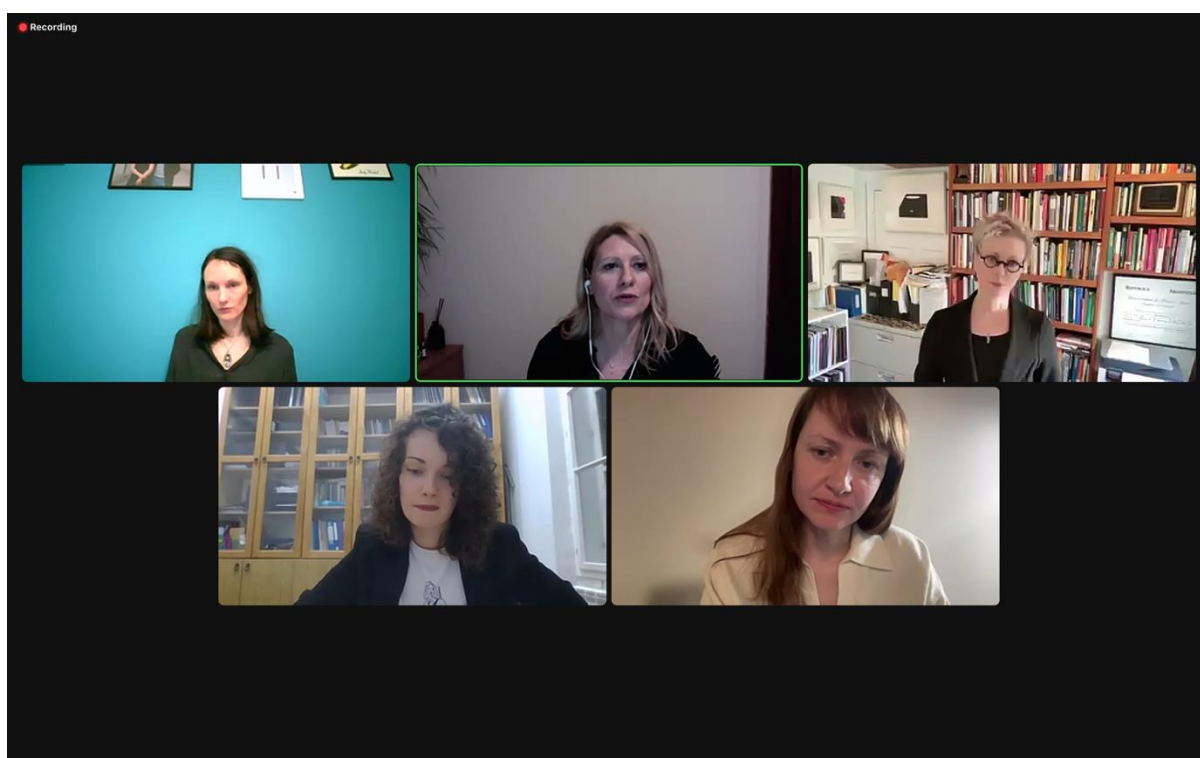
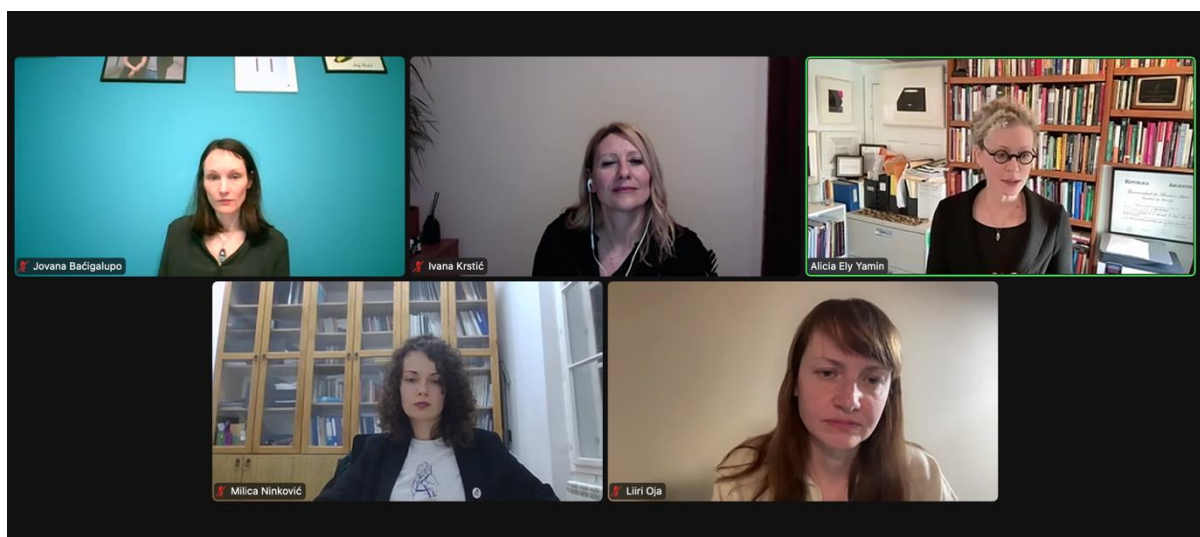
Centar za ljudska prava je bio aktivan i nastavio je uspešnu saradnju sa svojim partnerima i tokom 2024. godine.

Prof. dr Ivana Krstić imenovana je za članicu Radnog tima za beskućništvo Ministarstva za ljudska i manjinska prava

Prof. dr. Ivana Krstić u januaru 2024. godine imenovana je za članicu Radnog tima za beskućništvo Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Radni tim je održao nekoliko sastanaka u cilju ukazivanja na problem beskućništva, kao i na potrebu za organizovanjem društvenih dijaloga na određene teme. Prof. Krstić je učestvovala u društvenom dijalogu Beskućništvo - rešavanje pitanja ličnih dokumenata na putu ka društvenoj isključenosti, koji je održan 20. februara u Gradskoj upravi Grada Beograda. Prof. Krstić predstavljala je i ekspertske tim koji je pružao podršku Ministarstvu prilikom izrade teksta Strategije za ljudska prava i Akcionog plana za 2024-2025. godinu, uz Strategiju prevencije i zaštite od diskriminacije za period od 2022. do 2030. godine.

Onlajn panel diskusija na temu „Obstetric Violence“ (Akušersko nasilje)

Centar za ljudska prava je u saradnji sa Institutom za mentalno zdravlje 20. februara 2024. godine organizovao onlajn panel diskusiju na temu Obstetric Violence (Akušersko nasilje). Moderatorica skupa je bila Jovana Baćigalupo, a na panelu su o ovoj temi govorili Alisija Eli Jamin sa Univerziteta Harvard, Kamila Pikls (Camilla Pickles) sa Univerziteta Duram, Liri Oja (Liiri Oja), zaposlena u kancelariji estonskog Kancelara pravde, Milica Ninković sa Filozofskog fakulteta i prof. dr Ivana Krstić, upravnik Centra za ljudska prava. Panelistkinje su iz različitih perspektiva analizirale problem akušerskog nasilja. Nakon izlaganja usledila je diskusija sa učesnicima i sesija pitanja i odgovora, tokom kojih su razmatrani mogući koraci za unapređenje zaštite žena tokom trudnoće i porođaja. Skup je zaključen isticanjem preporuka usmerenih na poboljšanje zdravstvenih politika, standardizaciju procedura, potrebu za edukacijom zdravstvenih radnika i veću vidljivost problema akušerskog nasilja.



Letnja škola LAWGEM

Od ponedjeljka, 1. jula, do petka, 5. jula 2024. godine Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, uz podršku Misije OEBS-a u Srbiji organizovao je drugu po redu međunarodnu letnju školu Pravo i rod (LAWGEM summer school). Škola je održana u hibridnom formatu, uživo u prostorijama Fakulteta, kao i onlajn putem webex platforme što je omogućilo pristup predavanjima mnogim zainteresovanim studentima i studentkinjama iz Srbije, regiona i čitavog sveta. Struktura programa letnje škola obuhvatila je 4 obavezna kursa u okviru kojih su održana po 2 predavanja: Feminističke političke i pravne teorije, Ljudska prava iz rodne perspektive, Feminističke presude, i Međunarodno i evropsko pravo i rodna

ravnopravnost. Pored obaveznih predmeta, učesnice i učesnici letnje škole imali su na raspolaganju listu od 7 izbornih predmeta u okviru kojih su imali pravo izbora onih kurseva koji ih najviše interesuju: Javne politike i rodna ravnopravnost, Rodna perspektiva radnog prava, Rodno kompetentno krivično pravo, Rodna pitanja u uporednoj pravnoj istoriji, Rodno jednako oporezivanje, Rodno kompetentna kriminologija kao i Rodna pitanja u ekonomiji. Pomenuta letnja škola pokazala je veliku zainteresovanost za temu rodne ravnopravnosti među studentima i studentkinjama, što se videlo i u brojnim diskusijama koje su usledile nakon predavanja. Nakon otvaranja letnje škole, i ceremonije zatvaranja, polaznici su imali priliku da se druže na svečanom ručku koji je usledio, a koji je omogućio povezivanje između učesnika u neformalnoj atmosferi, i značajni nastavak diskusije o relevantnim temama iz oblasti rodne ravnopravnosti.



Master Class – Veštine neverbalne komunikacije za advokate i medijatore („*Non-verbal communication skills for lawyers and mediators*“)

U saradnji sa Centrom za ljudska prava, 28. septembra 2024. godine održan je celodnevni seminar na temu „Veštine neverbalne komunikacije za advokate i medijatore“. Seminar je vodio Mark Segal, advokat i međunarodni pravni konsultant sa više od trideset godina iskustva u sprovođenju pravosudnih i zakonodavnih reformi u više od pedeset zemalja. Poznat je po radu na jačanju profesionalnih kapaciteta pravnika i po specijalizovanim treninzima iz oblasti neverbalne komunikacije namenjenim sudijama, tužiocima, advokatima i medijatorima.

Tokom seminara obrađene su ključne teme vezane za ulogu i značaj neverbalne komunikacije u pravnoj profesiji. Učesnici su najpre upoznati sa

osnovnim principima neverbalne komunikacije, nakon čega se razgovaralo o tome zašto je ona od posebne važnosti za advokate i medijatore i kako utiče na profesionalnu praksu. Polaznici su potom radili na razumevanju i praktičnoj primeni različitih oblika neverbalnih signala, kao i na tehnikama njihovog pravilnog analiziranja u komunikaciji sa strankama, kolegama i sudom. Završni deo programa bio je posvećen posebnim aspektima i faktorima neverbalne komunikacije koji mogu značajno doprineti efikasnijem vođenju pregovora, medijacija i sudskih postupaka. Na kraju seminara svim učesnicima su dodeljeni sertifikati o pohađanju programa.



Prvi godišnji Okrugli sto o azilu u Srbiji

Prvi godišnji Okrugli sto o azilu u Srbiji održan je 2. i 3. oktobra 2024. godine u Vrdniku, u organizaciji Pravosudne akademije i Kancelarije Visokog komesarijata za izbeglice u Srbiji (UNHCR-a). Ovaj dvodnevni događaj okupio je predstavnike ključnih institucija uključenih u sistem azila, sa ciljem razmene iskustava, razmatranja izazova u praksi i jačanja međuinstitucionalne saradnje. Na skupu su govorili direktor Pravosudne akademije, predstavnici UNHCR-a, predsednica Upravnog suda, predstavnici Kancelarije za azil, Komisije za azil, kao i predstavnici Komesarijata za izbeglice i migracije (KIRS), nevladinih organizacija i pravni zastupnici tražilaca azila.

Ispred Centra za ljudska prava govorila je saradnica u nastavi Ana Memeti, koja je učesnicima predstavila brojne aktivnosti koje Centar sprovodi u oblasti azila i migracija, uključujući pripremu Biltena prakse Evropskog suda za ljudska prava i Suda pravde Evropske Unije, sprovođenje pravne klinike, sprovođenje specijalističkog kursa, kao i pružanje podrške u brojnim istraživanjima. Posebno je istakla značaj kontinuirane saradnje Centra za ljudska prava sa Upravnim sudom i UNHCR-om, naglašavajući da ova saradnja ima značajnu ulogu u unapređenju kvaliteta sudske prakse u oblasti azila.



Konferencija Podrška privatnog sektora - iz perspektive izbeglica

Konferencija Podrška privatnog sektora - iz perspektive izbeglica održana je 8. oktobra u Sava Centru u organizaciji UNHCR-a i IKEA Srbija. Konferencija predstavlja deo inicijative #ZaIzbeglice/#ForRefugees, a njen cilj bio je da prikaže potrebe izbeglica i tražilaca azila, kao i načine na koje privatni sektor može doprineti njihovom zapošljavanju, ekonomskoj inkluziji i unapređenju kvaliteta života. Događaj je okupio predstavnike institucija, međunarodnih organizacija i poslovne zajednice, sa namerom da se identifikuju primeri dobre prakse i podstakne dalja saradnja u oblasti podrške izbeglicama. Konferenciji su ispred Centra za ljudska prava

prisustvovala asistentkinja Marija Vlajković i saradnica u nastavi Ana Memeti.



Početak novog master programa na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu Pravo i rod

U sredu, 23. oktobra 2024. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu svečano je otvoren novi program master akademskih studija Law and Gender (Pravo i rod) koji se izvodi na engleskom jeziku. Program je otvorila upravnica master programa, profesorka Ivana Krstić koja je srdačno pozdravila studente i studentkinje prve generacije i istakla veliki značaj razvoja rodno senzitivnog pristupa obrazovanju. Na otvaranju je govorila i profesorka Dragica Vujadinović, glavna koordinatorka LAWGEM projekta, koja je istakla da je program Pravo i rod nastao kao rezultat uspešne implementacije međunarodnog projekta Erasmus+ partnerstva za saradnju u oblasti visokog obrazovanja. Nakon uvodnih izlaganja, upravnica studija profesorka Ivana Krstić i sekretarka programa, saradnica u nastavi Ana Memeti približile su studentkinjama i studentima strukturu programa, kao i specifične metode rada na programu koji neguje interdisciplinarni pristup materiji, i podstiče na diskusiju i kritičko razmišljanje. Događaju su prisustvovali i profesori i profesorke koji su angažovani na programu gde su istakli mnogobrojne predmete koji će se izučavati u okviru studija. Studenti i studentkinje su dobili priliku da se predstave, podele sa nastavnim osobljem svoju motivaciju za bavljenje temom rodne ravnopravnosti ali i postave sva pitanja u vezi sa studijskim programom. Nakon interesantne i prijatne diskusije, profesorka Bojana Čučković održala je prvo predavanje u okviru obaveznog kursa Međunarodno i evropsko pravo i rodna ravnopravnost.

Master program Pravo i rod podržan je i od strane privatnog sektora, čime su obezbeđene tri stipendije. Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i upravnica programa profesorka Ivana Krstić ovim putem žele da se najlepše zahvale advokatici Ljubici Tomić, advokatu Nikoli Babiću i profesorki Dragici Vujadinović na obezbeđenim stipendijama, ali i prepoznavanju kvaliteta samog master programa i značaja omogućavanja studiranja što većem broju studentkinja i studenata.





Održan okrugli sto na temu „Održivi razvoj za prikupljanje podataka o nacionalnim manjinama“

U konferencijskoj sali Pravnog fakulteta, 21. novembra 2024. godine održan je okrugli sto na temu „Održivi okvir za prikupljanje podataka o nacionalnim manjinama“, u organizaciji Kancelarije Saveta Evrope u Beogradu, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog i Centra za ljudska prava. Cilj konferencije bio je da podstakne saradnju i dijalog među ključnim akterima radi unapređenja zaštite i promocije manjinskih prava kroz politike zasnovane na podacima, u skladu sa standardima EU i preporukama Saveta Evrope, posebno Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije.





Konferencija Konvencija Saveta Evrope u borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici – deset godina primene

U okviru Centra za ljudska prava je u ponedeljak, 25. novembra 2024. godine na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu održana konferencija povodom obeležavanja deset godina primene Konvencije Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Na svečanom otvaranju konferencije govorili su dekan Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, profesor Bojan Milisavljević, poverenica za zaštitu ravnopravnosti, gospođa Brankica Janković, kao i upravnica Centra za ljudska prava i urednica zbornika, profesorka Ivana Krstić. Oni su istakli uticaj Istanbulske konvencije na zaštitu ljudskih prava i unapređene nacionalnog zakonodavstva, ali i značaj podizanja svesti o izazovima koji su i dalje prisutni.

Konferencija je održana u dva panela u okviru kojih je predstavljeno 9 radova koji su objedinjeni i objavljeni u Zborniku radova pod nazivom Konvencija Saveta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici - deset godina primene koji je nastao kao rezultat istraživanja u okviru realizacije strateškog projekta Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu „Problemi stvaranja, tumačenja i primene prava“. Radovi su obuhvatili analizu Istanbulske konvencije i njen doprinos u različitim oblastima.

U okviru prvog panela, profesorka Dragica Vujadinović objasnila je korene rodno zasnovanog nasilja kroz intersekcionalnu feminističku perspektivu dok se profesorka Bojana Čučković bavila uticajem Istanbulske konvencije na standarde Evropskog suda za ljudska prava, osvrnuvši se na pozitivne obaveze zaštite žrtava kao element osnovnih ljudskih prava. U drugom delu prvog panela, doktorandkinja Ana Zdravković analizirala je ulogu Istanbulske konvencije u tumačenju odredbe člana 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima, dok se asistentkinja Marija Vljaković bavila analizom dugog puta do stupanja na snagu Istanbulske konvencije u Evropskoj uniji. Drugi panel započeo je izlaganjem profesora Svetislava Kostića koji je ukazao na ekonomski značaj sprečavanja i borbe protiv nasilja nad ženama. Odmah zatim, saradnica u nastavi Mina Kuzminac ukazala je na uticaj nasilja u porodici na žene u svetu rada, dok je docentkinja Ivana Marković obradila značaj Istanbulske konvencije za implementaciju krivičnog dela proganjanja u srpskom pravu. Profesorka Ivana Krstić bavila se međunarodnim standardima i uporednom praksom pružanja usluga SOS telefona za žene sa iskustvom nasilja, dok je saradnica u nastavi Ana Memeti analizirala ispitivanje uticaja Istanbulske konvencije na zaštitu dece.

Konferencija je privukla značajnu pažnju među predstavnicima akademske i stručne javnosti, među kojima su bili i profesori, saradnici, istraživači, kao i predstavnici iz Misije OEBS-a u Srbiji, Centra za pravosudna istraživanja (CEPRIS), ali i predstavnice iz Autonomnog ženskog centra i FemPlac-a, organizacija civilnog društva koje u praksi pružanju zaštitu žrtvama rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici. Konferencija je bila posećena i od strane studenata i studentkinja Pravnog fakulteta sa svih nivoa studija.





Premijera dokumentarnog filma: Trag u vremenu – dr Damjan Tatić

Premijera dokumentarnog filma: Trag u vremenu – dr Damjan Tatić održana je 10. Decembra 2024. godine u znak sećanja na pokojnog dr Damjana Tatića. Nakon prikazivanja filma, na događaju su govorile Marica Mirić, predsednica Zajednice saveza osoba sa invaliditetom Hrvatske (SOIH) i članica Borda EDF-a, Tanja Srećković, prva savetnica u Sektoru za multilateralnu saradnju Ministarstva spoljnih poslova, Tatjana Prijić, v.d. pomoćnica Poverenice za zaštitu ravnopravnosti u Sektoru za unapređenje ravnopravnosti, saradnju i projekte, Borka Rajišić, viša savetnica u Ministarstvu informisanja i telekomunikacija, kao i prof. dr Jovica Trkulja sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Upravnica Centra za ljudska prava, prof. dr Ivana Krstić je bila deo dokumentarnog filma, u kojem je govorila o dugogodišnjoj saradnji Pravnog fakulteta sa dr Damjanom Tatićem i značaju njegovog učešća na Pravnoj klinici za pitanja diskriminacije. Događaju je prisustvovala i saradnica u nastavi Ana Memeti, zajedno sa studentima i studentkinjama koji su pohađali pravnu kliniku.



Bilten prakse Evropskog suda za ljudska prava i Suda pravde Evropske unije

Centar za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu od početka 2023. godine kontinuirano priprema biltene prakse Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) i Suda pravde Evropske unije (SPEU) u oblasti azila, sa ciljem jačanja kapaciteta pravosuđa i unapređenja ujednačene primene evropskih standarda u postupcima međunarodne zaštite.

Tokom 2024. godine, Centar je izradio dva biltena, koji obuhvataju relevantnu sudsku praksu u periodima od 1. januara do 30. juna i od 1. jula do 31. decembra. U biltenima je predstavljen sistematizovan pregled odluka ESLJP i SPEU, uz analitičke osvrte na ključne standarde od značaja za upravne i sudske postupke u oblasti azila.

Bilteni imaju za cilj da doprinesu efikasnijem, kvalitetnijem i ujednačenijem postupanju nadležnih organa Republike Srbije, kao i da olakšaju praćenje razvoja međunarodnih standarda u oblasti međunarodne zaštite. Pripremaju se u saradnji sa Kancelarijom Visokog komesarijata za izbeglice (UNHCR) u Srbiji i Upravnim sudom.

Bilteni su dostupni na sajtu Instituta za pravne i društvene nauke Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Link za pristup: <https://ius.bg.ac.rs/publikacije/билтен-праксе-европског-суда-за-људск-3/> i <https://ius.bg.ac.rs/publikacije/билтен-праксе-европског-суда-за-људск-4/>.